

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: Литературните митове – проекции и ретроспекции

Лектор: доц. д-р Радослава Илчева

Телефон: 0887 393900

Имейл: rilcheva@abv.bg

Хорариум: 30 лекционни часа

Анотация (до 150 думи):

Курсът е насочен към докторанти в областта на хуманитарните науки – предимно филолози-слависти, но представлява интерес и за историци, политолози, социолози, културолози, философи.

В центъра на внимание са литературните митове, възникнали благодарение на руската литература от XVIII – XIX в., като за техния анализ се привличат корелациите митология – история, митология – идеология, митология – литература.

Задачите на курса предвиждат изследване на особеностите на митотворчеството на руските монархисти (митът за Петър Велики) и републиканци (митът за средновековния град-република Новгород), регистрирани в знакови произведения на руската литература. Коментират се трансформациите на мита за Петър Велики, прераснал в мит за руския (съветски, постсъветски) държавник изобщо, и принципите на сглобяване на актуалните митологични конструкции от XX и XXI в.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема 1: Основен терминологичен апарат. Сакрално и профанно. Мит и митология. Митологичното мислене. Митологично и историческо време. Мит и ритуал. Функции на мита. Понятието *coincidentia oppositorum*. Културният герой сред митологичните персонажи.

Тема 2: Традиционни и нови митове – сходства и различия. Класификация на етнорелигиозните митове. Мястото на литературните митове в групата на новите митове. Сближавания и отдалечавания от политическите митове. Политико-героичните митове.

Тема 3: Политическите митове на модерната епоха. Митология – история. Митология – идеология. Митология – литература. Руският XVIII в. като исторически фон, «хранителна среда» и генератор на политико-героичния мит. Географските декори на мита. Петербургският мит и руската култура.

Тема 4: Структура на политико-героичния мит за Петър Велики. Фактори, спомогнали за митологизацията. Парадоксите на Просвещението. Монархическата институция и митът. Ретроспективи, перспективи и аналози на Петровския мит.

Тема 5: Колективният Петровски текст на официалната руска литература от XVIII в. като основа на „позлатения мит“ за Петър Велики. Образът на императора в творчеството на съвременници и потомци в първо и второ поколения. Принципи на обожествяването. Кризата на митологичния наратив и нейното преодоляване.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Тема 6: Контури на „черния мит“ за Петър Велики или Императорът Антихрист. Преобърнати прочити на „позлатения мит“.

Тема 7: Визуализация на мита: паметникът на Петър Велики (Медният Конник) в Санкт Петербург или Бронзовият кумир на Русия. История и митология на Медния Конник. Паметникът като култов обект. Бронзовият кумир през ХХІ в.

Тема 8: Републиканският мит на руската литература. Моделирането на «златния век» на руската държавност в идеологията на декабристите. Причини за провала на мита. Митологизация на митотворците.

Тема 9: Анахронизъм ли са митовете в модерната епоха? Политическата митология на ХХ век. Метаморфозите на мита за Петър Велики. Митологизация, демитологизация и ремитологизация на руския, съветския и постсъветския държавник. Митотворчески опит на Бялата емиграция. От Петър Първи до Пьотр Врангел.

Форми на обучение и оценяване:

Консултации и дискусии (присъствено или онлайн).

Събеседване.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

Познаване и разпознаване на традиционните и модерните митотворчески механизми.

Обособяването им в класическите и съвременните литературни и политически наративи.

Литература:

Выписана история печатная о Петре Великом. Собрание от Святаго Писания о Антихристе. // Чтения в Императорском обществе истории и древностей российских при Московском университете. 1863. Январь–март. Книга первая. Раздел V. Смесь. Москва: В университетской типографии, 1863, с. 52–71.

Елиаде, М. Мефистофел и андрогина. София: ИК Прозорец, 2004.

Елиаде, М. Митове, сънища и тайнства. София: ИК Прозорец, 2002.

Елиаде, М. Сакралното и профанното. София: Хемус, 1998.

Живов, В.М. и Б.А. Успенский. Метаморфозы античного язычества в истории русской культуры XVII-XVIII веков. В: Из истории русской культуры. Том IV (XVIII - начало XIX века), Москва: Школа „Языки русской культуры“, 1996, 449-535.

Касирер, Е. Техниката на нашите съвременни политически митове. //Социологически проблеми № 5,1985, 87-102.

Кръстева, Д. Владетелят, престолонаследникът и писателят наставник в епохата на Николай I. (литературен модел – личност - общество). Шумен: УИ „Епископ Константин Преславски“, 2015.

Лотман, Ю.М. Символика Петербурга и проблемы семиотики города. // Ученые записки Тартуского ГУ. 664. Семиотика города и городской культуры. Петербург. Труды по знаковым системам. Тарту, 1984, 30-45.

Мелетинский, Е.М. Поэтика мифа. Москва: Наука, 1976.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Милюков, П. Н. Очерки по истории русской культуры. Часть вторая. Церковь и школа (вера, творчество, образование). Издание редакции журнала „Мир Божий“. 3-е издание, исправленное и дополненное. Санкт-Петербург: Типография И. Н. Скороходова, 1902.

Мифы народов мира. Энциклопедия в 2-х томах. Москва: Советская энциклопедия, 1987.

Петр I в русской литературе XVIII века. Тексты и комментарии. Санкт-Петербург: Наука, 2006

Речник на литературните митове. Под редакцията на Пиер Брюнел. София: Рива, 2007.

Топоров, В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ. Исследования в области мифопоэтического. Москва: Издательская группа „Прогресс“ – „Культура“, 1995

Синдаловский, Н. А. История Санкт-Петербурга в преданиях и легендах. Санкт-Петербург: Норинт, 1997.

Уортман Р. С. Сценарии власти: мифы и церемонии русской монархии: в 2 Т. Москва: ОГИ, 2004. Т. 1: от Петра Великого до смерти Николая I.; Т. 2: от Александра II до отречения Николая II.

Успенский, Б. А. Избранные труды. Т.1. Семиотика истории. Семиотика культуры. Москва: Школа „Языки русской культуры“, 1996.

Albouy, Pierre. Quelques gloses sur la notion de mythe littéraire. // Révue d'Histoire littéraire en France. 1970, N 5-6, (septembre-décembre, 70-e année), P. 1059-1063.

Girardet, Raoul. Mythes et mythologies politiques. Paris: Éditions du Seuil, 1996.

Sellier, Philippe. Qu'est-ce qu'un mythe littéraire?// Littérature, N 55, octobre, 1984, p.112-126.

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):

.....
.....
.....